

Srečanje, ki kuje tovarištvo

Bivši interniranci so obiskali tržaško Rižarno – tovarno smrti

Praporji so se poklonili v spomin žrtvam prav na kraju, kjer je stal krematorij, v katerem je zgorelo več tisoč antifašistov.

V petek, 12. oktobra, je 150 bivših internirancev, borcev in njihovih svojcev odšlo na obisk in srečanje z bivšimi interniranci na Tržaškem ter na ogled Rižarne v Trstu. Skupaj s tržaškimi interniranci so položili cvetje v spomin tisočih žrtev – Tržačanov, Furlanov, Istranov, Slovencev in Hrvatov, ki so se uprli nacifašističnemu terorju in jih je pogoltnil plamen tržaškega koncentracijskega taborišča. Izpred občine Bežigrad je na pot krenilo troje avtobusov.

»Srečanja bivših internirancev so postala že skoraj tradicionalna. Tokrat se bomo srečali na povabilo in pobudo tržaške sekcije ANED-Vsredzavnega združenja bivših političnih internirancev, zaradi dogo-

vora o skupnem obisku koncentracijskega taborišča Buchenwald v Nemčiji, ko bomo praznovali 40-letnico osvoboditve,« je povedal Janez Alič, predsednik komisije za internirance grupe Buchenwald.

»Bil sem številka 39056,« je povedal Sašo Kump iz Kranja, ki je prestal golgotu Buchenwalda in taborišča Dora. Vožnja od Ljubljane do Trsta je bila kar prekratka, da bi se bivši zaporniki sprehodili po krvavi kalvariji spominov iz dni, ko je bilo življenje zapornika v taborišču manj vredno od življenja psa esesovskega stražarja.

Tiho se med seboj pogovarjajo bivši interniranci. Njihovi obrazi so mirni in zamišljeni. To so »Buchenwaldčani« Rudi Praznik, Jože Šeme, Franc Ši-

menc, ki je šel skozi pekel Dachaua, Buchenwalda in Dore.

RDEČA VRTNICA NA VRATIH CELICE SMRTI

Trst. Kljub prijaznemu jesenskemu soncu daje tržaška Rižarna vtis turobnosti in zločestosti. Zgradili so jo leta 1913 za luščilnico riža. Že leta 1943 so Nemci ob zasedbi Trsta spremenili poslopja v zapor – zbiralno taborišče za deportacije v Nemčijo, sušilnico riža pa v krematorijsko peč. Tako je Rižarna postala prvo in edino taborišče z lastnim krematorijem na območju Italije.

Pred Rižarno so bivše internirance iz Slovenije pričakali Ljubomir Sušić, predsednik sekcije ANED v Trstu, Glovan-

ni Postogna, predsednik pokrajinskega odbora ANED, Dušan Košuta, tajnik pokrajinskega odbora in člani odseka za zgodovino pri NSK iz Trsta.

Po ogledu taborišča, kjer je kraljevalo nasilje, smrt in ogenj, so bivši interniranci položili cvetje ob spominski plošči, kjer je stal krematorij, katerega so nacisti v oči pred 1. majem leta 1945 razstrelili, da bi zabrisali svoje zločine. Praporji so se poklonili v spomin žrtvam in enominutni molk je zavladal na širnem dvorišču Rižarne.

V trinadstropni stavbi, kjer so bile delavnice, je v pritličju 17 majhnih celic, v katerih so bili zaprti politični ujetniki. V dva metra dolg in le 1,20 metra širok prostor so rabili natlačili tudi do sedem zapornikov, ki so čakali na smrt ali deportacijo. Na vrata ene od celic je neznana roka pripela rdečo vrtnico. Kot velika krvava solza je žarela v temnem prostoru rdeči cvet. Mrtvim v spomin, živim v opomin, da bi se to, kar je bilo, nikoli več ne bo ponovilo.

Srečanje bivših internirancev se je nadaljevalo na sedežu Odseka za zgodovino v ulici Petronio. Neva Lukeš, novinarka Primorskega dnevnika, je orisala zgodovino Rižarne, predstavniki tržaške sekcije ANED in ANPI pa so se z Ljubljancami dogovorili o skupnem obisku taborišča Buchenwald, kjer so se pred 40 leti sami osvobodili.

Srečanje je še bolj utrdilo že desetletja stekane vezi tovarištva med interniranci od tu in onstran meje ter bo ostalo vsem v neizbrisnem spominu. Z. G.

Varnostniki prispevajo k družbeni samozaščiti

Pogovarjali smo se z Juretom Majhničem, direktorjem tozda Varovanje premoženja Bežigrad

Delovna organizacija Varnost Ljubljana, tozda Varovanje premoženja Bežigrad, pokriva s službo varovanja območje naše občine. Sedež ima na Staničevi 41. Z opravljanjem nalog na področju varovanja premoženja prav gotovo prispeva velik delež k utrjevanju celovitega sistema družbene samozaščite.

»Naš tozda je razdeljen na dva sektorja, pravi direktor Jure Majhnič. Fizično varovanje premoženja imamo organizirano v 75 organizacijah združenega dela, med njimi je tudi tako pomemben objekt, kot je Reaktor Podgorica. V več organizacijah

in organizirati varovanje tako, da bo vsak delavec zavestno opravljal naloge varnostnika.

»Vsi vemo, da je varovanje družbenega premoženja delo, ki zahteva strokovno usposobljenost, varnostno vzgojenost in tudi določeno splošno družbenoekonomske in družbenopolitične razgledanost. Brez tega prav gotovo varnostniki ne morejo opravljati svojega dela dovolj dobro in osveščeno: Varovanje premoženja je razmeroma majhna, a pomembna sestavina celotnega sistema družbene samozaščite,« je povedal Jure Majhnič.

Zato v zadnjem času veliko mislijo na izobraževanje, za katerega vedo, da še pred kratkim ni potekalo tako, kot bi moralo. V zadnjem letu in pol pa jim je uspelo, da je večina varnostnikov opravila preizkus znanja, poskrbeli pa so tudi za izobraževanje nadzornikov.

»Delo vseh na področju varovanja premoženja bi bilo še uspešnejše, če bi prišlo do tesnejših povezav med posameznimi dejavniki družbene samozaščite tako na operativnem, kot v organizacijskem smislu, je poudaril Jure Majhnič. Prav gotovo je pomembno tudi sodelovanje z vsemi drugimi strukturami, ki delajo na področju varovanja premoženja, tako z inšpekcijskimi službami, organi za notranje zadeve, UNZ in drugimi službami, ki delajo na področju družbene samozaščite tam, kjer varujemo premoženje.«

Tudi za prihodnji razvoj tozda se ni batl. Še bodo lahko širili svoje dejavnost, če bodo njihove storitve še naprej kvalitetne.

IVAN SUČUR

združenega dela opravljamo storitve obhodnega varovanja, vendar težimo za tem, da se ta dejavnost čimprej preusmeri na področje tehničnega varovanja. Kako je s kadri? Naloge varovanja opravljajo čez 260 varnostnikov. Primanjkljaj kadrov zapolnimo s študenti, v zadnjem času pa smo začeli zaposlovati tudi žensko delovno silo. Dekleta razporejamo na delovne naloge, kjer je samo dnevna služba, torej opravljajo predvsem receptorsko-informatorska dela. Pri delu so uspešna in z njimi nimamo nikakršnih težav.»

V bežigradskem tozdu je med varnostniki vse več mladih in izobraženih ljudi. Vsek četrta je organiziran v zvezi socialistične mladine in vsaki deseti v zvezi komunistov, uspešno deluje tudi sindikalna organizacija.

Kvaliteta storitev je po sedanjih ugotovitvah zadovoljiva, vendar pa z delom še vedno niso zadovoljni. Vedo, da morajo odpraviti določene pomanjkljivosti

Bivši interniranci na dvorišču tržaške Rižarne.

Foto: Z. G.

Vedno sklepčni

Spet se je sestal svet staršev osnovne šole Danile Kumar

Leto je naokoli in spet se je zbral svet staršev Osnovne šole Danile Kumar, da bi obravnaval letni delovni načrti za šolsko leto 1984/1985, bil obveščen o našem uspehu v preteklem šolskem letu ter o vpisu učencev v srednje usmerjeno izobraževanje ter si osvežili spomin o hišnem redu ter delovni disciplini na šoli.

Po udeležbi sodeč lahko trdim, da se starši radi odzovemo tovrstnim sestankom, saj nam s takimi podatki lahko enkrat na leto postreže le vodstvo šole. Podatki so sila zanimivi in iz njih pravzaprav vejejo dogajanja, težave in delo na šoli.

Na šoli Danile Kumar je zaposlenih 115 delavcev od ravnateljice, dveh pomočnic, socialne delavke, logopeda, učiteljev, knjižničarke, računovodje, tejnice, knjigovodje, hišnika, kuharic do snazilk, da v podrobnosti ne naštevamo delovnih nalog vseh zaposlenih. Vendar že iz naštetih sledi, da imajo otroci za čas bivanja v šoli pedagoško vodstvo in tudi lačni niso.

Starši smo bili obveščeni, kar so nam povedali že na govorilnih urah po razredih, da bodo zimske počitnice od 28. 1. 1985 do 11. 2. 1985 in za en teden sovpadajo s počitnicami srednješolcev. V soboto, 13. X. 1984 je bil delovni dan na račun petka, 2. novembra, ko bo pouka prost dan. Za 1. maja prihodnje leto bodo imeli učenci ves teden prosto, kar bodo tudi nadomestili.

Program šole zajema zagotovljeni odnosno obvezni in razširjeni program. Novost obveznega programa so letos kulturni in naravoslovni dnevi. Kulturni dnevi so obvezni za vse razrede t. j. od 1. do 8. razreda, medtem ko so imeli naravoslovne dneve do sedaj učenci 1., 2. in 3. razreda, letos pa imajo le-tega dodatno še 4. in 5. razredi. V programu dela so tudi delovne akcije in družbeno potrebno delo. Predvsem pa je smoter takega dela, da učencu privzgojimo odnos do dela, najpomembnejše pa je vzgojiti mladega človeka, da zna delo tudi ceniti, saj že star pregovor pravi – brez dela ni jela.

Med družbeno potrebno delo pa spada zbiranje odpadnih surovin, čiščenje šolske in širše okolice, delovne akcije OOSM, ohranjanje spomenikov, akcije, ki jih organizira Rdeči križ, šolska dežurn-

stva, dekoracije za prireditve, spominske razstave in podobno.

Na šoli je organiziran tudi dopolnilni in dodatni pouk. Dopolnilni pouk je organiziran za učence, ki lahko svoje znanje še dopolnjujejo, dodatni pouk pa za učence, katerim dodatni pouk pomeni dopolnitev razlage. Tako je organiziran na šoli dodatni pouk za matematiko, fiziko in angleščino, šola pa si ga prizadeva razširiti še za biologijo, kemijo in računalništvo.

Prav tako imajo na šoli tudi obvezne interesne dejavnosti kot so pevski zbor, izpiti za kolesarje (4. razredi) tehnične dejavnosti, gospodinjstva praksa (8. razredi).

Tečaj tujih jezikov, ki jih organizira DU Gene Štupar, spadajo k fakultativnim dejavnostim – organizira jih šola, plačajo starši. Tu so še interesne dejavnosti, kjer je težnja, da bi se vsak učenec ukvarjal z vsaj eno interesno dejavnostjo, upoštevajoč tudi dejavnosti izven šole. Na šoli imajo likovni, recitatorski, dopisniški krožek, krožek OZN, proinetrni in košarkarski krožek, smučarske dejavnosti, nogomet itd. V interesne dejavnosti so letos na novo vključeni tudi učenci na nižji stopnji.

Govora je bilo tudi o prehrani učencev. Pri tem nam je bil pojasnjen način financiranja ter predstavljeni stroški (režija in dejanski stroški). Se pa seveda dogaja, da nekateri starši »pozabijo« plačati hrano za učence, pri tem se pa prav gotovo ne zavedajo, kako je njihovu otroku v šoli, ko ga mora tovarišica na to opozarjati. Za socialno šibke pa tako ali tako vemo, da zanje poskrbi občina z dodelitvijo regresa.

Dobili smo informacijo o tem, kako poteka usmerjeno izobraževanje. Šola skuša vskladiti osebni značaj učenca z družbenimi potrebami. Učenci dobivajo informacije o možnosti izobraževanja, z njimi potekajo razgovori, vodijo se ankete,

organizirani so obiski v delovnih organizacijah, timski sestanki, psihološki test, učenci dobe pisno gradivo o deficitarnih in suficitarnih poklicih, spremlja se uspeh učenca itd.

V programu dela šole so tudi že ustaljene oblike sodelovanja šole s starši – seveda s tem, da naj bi bili cilji vzgoje mladega človeka med šolo in starši usklajeni. Tako imamo govorilne ure, rdečeljske sestanke, oddelčne sestanke, obiske svetovalcev na domu, šolske prireditve itd.

Kot potreba se je pokazala tudi uvedba novega krožka na šoli – (krožek računalništva), predvsem za učence na predmetni stopnji. Le-tega bi vodil strokovnjak. Moram reči, da se je razvila okrog tega krožka precejšnja debata, od ugotavljanja smotrov in ciljev, do izbire strokovnjakov, ki bi mlade glavičke spoznavali z osnovami računalništva, morda pa še kaj več. Končno smo bili vendarle soglasni, za razrešitev teh vprašanj prepustimo vodstvu šole. Šola bo za začetek nabavila dva računalnika.

Še nekaj o učenem uspehu v letu 1983. Pouk je obiskovalo 1467 učencev od tega 772 učencev na razredni in 695 učencev na predmetni stopnji.

Razred	Število učencev	Uspeh v %	Srednja ocena
1. razred	209	100	4,6
2. razred	185	98,92	3,91
3. razred	208	99,52	3,85
4. razred	170	100	3,79
		99,62	3,90
5. razred	199	97,49	3,62
6. razred	188	98,93	3,45
7. razred	163	95,10	3,41
8. razred	146	95,17	...
SKUPAJ ŠOLA:		98,22	

Po osnovni šoli so se v preteklem letu učenci vpisovali v naslednje smeri usmerjenega izobraževanja (v primerjavi z letom 1982):

Smer vpis	Leto 1982	Leto 1983
Agroživlilstvo	11	7
Rudarstvo in geologije	1	1
Kov. predel. ind. in metalurgija	27	20
Kemija, farmacija	11	2
Elektronika in računalništvo	14	27
Gradbeništvo	4	3
Lesarstvo	11	
Tisk in papir	1	4
Tekstilna	1	1
Promet in zveze	3	2
Ekonomika	15	22
Gostinstvo in turizem	2	5
Zdravstveno varstvo	6	5
Kulturna dejavnost	5	1
Pedagoška smer	10	13
Družboslovje	13	11
Naravoslovno-matematična	16	11
Storitve	3	2
Ljudska obramba	2	–
V zaposlitev	1	3

Na koncu nam je bil predstavljen hišni red. Staršem, ki že dolgo sodelujemo s šolo, ni neznan in tudi učenci se z njim seznanijo že prvi dan, ko prestopijo šolski prag. Hišni red obravnava delovni dan, ki se začne z jutranjim varstvom, opravičevanje odsotnosti, odnos do družbene imovine, dežurstva, red in čistoč v učilnicah kot tudi okolice in podobno.

Že v preteklem letu smo sestanek zaključili z razpravo o dozdavi prizidka. Rekli bi lahko: zgodovina se ponavlja, pa vendar se za prizidek kažejo letos boljše perspektive. Upajmo, da bomo prihodnje leto napisali že kaj bolj konkretnega.

IVICA SAJE